

Concept Visiedocument Energie Transitie Park Wijster

De te ontwikkelen strategie voor het ETP vraagt om een daaraan ten grondslag liggende ontwikkelingsvisie. In deze notitie hebben wij ons beperkt tot het inzichtelijk maken van de verschillende keuzes met bijbehorende consequenties op bedrijfs-, politiek, bestuurlijk en regelgevend niveau

1. Kenmerk van een Energie Transitie Park:

Het Energie Transitie Park is in de kern een industriële omgeving waarbinnen de bestuurlijke, economische en maatschappelijke kaders rond het thema duurzaam omgaan met de beschikbare vormen van energie samenkomen. Het is een broedplaats van onderscheidende ideeën en technologie. Het is letterlijk een ontwikkelruimte met sterke banden tussen kennisinstellingen, de overheid en de industrie- en energiesector. Er heerst een klimaat waarbinnen ondernemers (vestigende partijen) optimaal worden gefaciliteerd in het gebruik maken van (elkaars) duurzame bronnen van energie en grondstoffen, de kennis die daarvoor aanwezig is en de hardware die daarvoor ontwikkeld wordt. Dit leidt tot een zeer efficiënte inzet van de, binnen de kaders van het ETP, voorhanden zijnde energie en grondstoffen waardoor hogere rendementen en daarmee substantiële besparingen vorm krijgen. Bovendien is er naast de voordelen voor de direct betrokken partijen ook sprake van maatschappelijke voordelen b.v. op het gebied van milieu en werkgelegenheid.

Het EnergieTransitiePark is een industriepark dat zich langjarig onderscheidt van reguliere industrieparken door het blijvend streven naar en het vormgeven van de koppeling tussen lokaal geproduceerde vormen van duurzame energie en grondstoffen uit hernieuwbare bronnen (het aanbod) aan de lokale vraag van diezelfde vormen van duurzame energie en grondstoffen (de vraag). Deze koppeling van vraag en aanbod krijgt dusdanig vorm dat daarmee de inzet van fossiele brandstoffen, de uitstoot van CO₂, transportbewegingen etc. maar ook de overall kosten voor de zich vestigende partijen sterk gereduceerd worden. Bovenstaande ontwikkelingen brengen de volgende macro-economische ontwikkelingen en trends met zich mee:

1. De noodzaak om steeds minder van fossiele brandstoffen gebruik te maken en hernieuwbare energiebronnen in te zetten.
2. Idem dito daar waar het de inzet van maagdelijke grondstoffen betreft versus teruggewonnen grondstoffen.
3. Dreigende tekorten aan primaire grondstoffen en of stijgende prijzen vanwege deze dreigende tekorten. Niet alleen aardolie en gas, maar ook essentiële nutriënten als fosfaat zijn hier aan de orde.
4. Verkeerscongestie en de noodzaak tot het verminderen van transport en daar waar het moet het verduurzamen en minder afhankelijk maken van fossiele brandstoffen.
5. Vraagstukken m.b.t. intensieve land en tuinbouw op duurzame grondslag om de steeds groeiende vraag naar voedsel te dekken.
6. Het ontwikkelen van duurzame technieken die de feitelijke transitie van fossiel naar duurzaam kunnen ondersteunen.

Deze macro ontwikkelingen laten trends ontstaan die zich op het niveau van het ETP zullen openbaren;

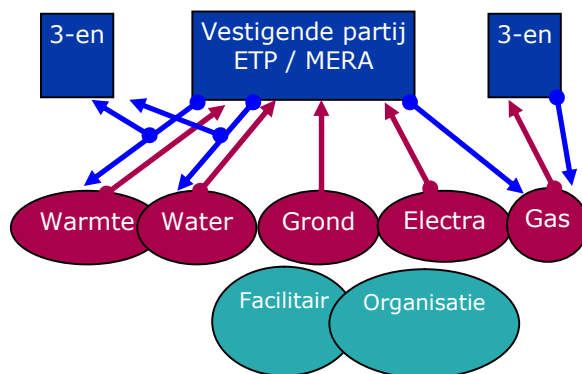
- Lokaal voor Lokaal:
Lokale energie en grondstoffenproductie en conversie voor lokale afname.
- Primair voor primair:
Inzet van de energie in zijn meest reine vorm voor inzet in de meest rendabele vorm. Voorkom conversie met rendementsverliezen daar waar dat kan. Zo kan bijvoorbeeld directe inzet van biogas (warmtevraag / ketelbranders) veel efficiënter zijn dan de inzet op gasmotoren.
- Ontlasten netwerken (gas-stroom-water) / verkeerscongestie

Als wij deze trends en ontwikkelingen projecteren op het ETP dan kun je de ontwikkeling vanuit verschillende niveaus benaderen;

2. Beschrijving optionele ontwikkelvisies:

De navolgende ontwikkelingsniveaus zijn denkbaar. Deze niveaus kennen elk een specifieke weerslag op de te kiezen strategie en de daaruit volgende consequenties;

1. ETP-sec: ETP op zichzelf staand gegeven.
  - a. Geheel gericht op het zelfstandig vormgeven van de ETP gerelateerde bedrijvigheid.
2. ETP/Attero: Het ETP gekoppeld aan de locatie van Attero
  - a. De feitelijke vorm waarbinnen het ETP momenteel ontwikkeld wordt, gebruikmakend van een aantal vormen van energie, producten en faciliteiten die al binnen Attero aanwezig zijn. Warmte en grondstoffen cascades

3. ETP-lokaal: Als optie 2, maar dan ook gekoppeld aan de direct aangelegen gronden
  - a. Denk hierbij bv. aan grootschalige tuinbouw (koppeling CO2, warmte), megastallen (warmte, mest) maar ook toelaten van andere vormen van duurzame energieproductie als windmolens, algenproductie etc. Dit zijn vaak grootschalige initiatieven die in de directe omgeving moeten landen.
4. ETP-regionaal: Als optie 3 met tevens een lokaal regionale koppeling
  - a. Nu worden ook bedrijven en initiatieven in de directe omgeving gekoppeld en gaan lokale initiatieven (bijvoorbeeld woningen en of verblijfsrecreatie) gekoppeld worden daar waar centraal opschalen zinvol is. Ook de grondstoffen worden veelal binnen de regio geproduceerd (energiegewassen, grote agro ontwikkelingen, centrale opwerking van grondstoffen en reststoffen). Vraagt een boven lokale benadering
5. ETP-interregionaal: Als optie 4 maar met een duidelijke boven-regionale koppeling
  - a. Als bij 4 maar nu met een zelfs bovenregionale uitstraling, waarbij ETP's onderling gekoppeld kunnen gaan worden en ook bovenprovinciaal naar de kansen gekeken gaat worden en hierop ook duidelijk gestuurd wordt.

3. Consequenties van de keuze voor een specifieke ontwikkelvisie

Natuurlijk is een keuze voor een specifieke ontwikkelvisie niet op zich staand en absoluut in zijn vorm. Elementen van de verschillende opties kunnen in een mix ingezet worden en de markt, de economische omstandigheden etc. zullen aan een bepaald model toe moeten zijn, kortom; er moet sprake zijn van een vraag.

Kijken wij naar de feitelijke status van de ontwikkeling van het ETP op dit moment dan koersen wij duidelijk aan op niveau 2. Regelmatig krijgen wij vragen uit de markt die dit niveau overstijgen. Hoe gaan wij om met ontwikkelingen in de landbouw die aan kunnen sluiten bij het EnergieTransitie denken?

Megastallen – mest – biogas - CO₂ – tuinbouw – warmte – bioafval – nutriënten
Dergelijk denken heeft consequenties voor de omgeving van het ETP. Ruimtelijke ontwikkelingsplannen, de bedrijfsfilosofie van Attero, alles zal hier op lange termijn op afgestemd dienen te worden. Immers, op het ETP ontwikkelen van dergelijke initiatieven is omwille van de schaal en de beperking naar andere potentiële bedrijfsvestigingen niet mogelijk en zal in de periferie van het ETP moeten plaatsvinden.

Uiteindelijk kunnen dan bovenlokale koppelingen mogelijk gemaakt worden waarbij warmterotondes, grondstoffen en gasrotondes een belangrijke ontwikkeling kunnen betekenen op boven lokaal en zelfs regionaal niveau. Het bedienen van grotere bedrijven in de omgeving (DOMO, grasdrogers, kaasfabriek etc) op het gebied van warmte, gas en elektra, maar ook regionale koppeling van andere ETP's waarbij gedacht kan worden aan Emmen, Assen, Hogeveen Coevorden.

Lange termijn ontwikkelingen vragen goede afstemming op politiek bestuurlijk niveau, maar ook tussen overheden en bedrijfsleven en niet vergeten belangengroepen en bevolking.

Afhankelijk van de gekozen ontwikkelvariant moet de te volgen de strategie ook elementen bevatten op het gebied van de ruimtelijke ordening (eventueel opstellen gebiedsvisie), acquisitie en in te zetten financieel instrumentarium. In elke ontwikkelvariant zal voldoende aandacht worden besteed om de gevolgen voor mens en milieu te beperken. Het streven naar een maximaal beschermingsniveau is inherent aan de ontwikkeling van een duurzaam bedrijventerrein. Het minimale beschermingsniveau wordt gevormd door het wettelijk kader.

4. Taken, rollen en verantwoordelijkheden.

Een gezamenlijk uit te voeren strategie kan niet zonder goede afspraken omtrent taken, rollen en verantwoordelijkheden.

Attero:

Attero is, samen met de gemeente Midden Drenthe die ook een aandeel in de Commanditaire vennootschap Mera CV heeft, eigenaar van de grond van het ETP. Op basis van het Wiser-principe speelt Attero een belangrijke rol bij het initiëren en realiseren van projecten op het gebied van o.a. de opwerking van hoogwaardige materialen en de productie en afzet van grond- en (bio)brandstoffen. Attero treedt tevens op als leverancier van hoogwaardige (rest)warmte, groen gas, duurzame elektriciteit, groene grondstoffen en proceswater. Attero vervult daardoor een rol als Total Utility Provider met een belangrijke ontzorgende functie. Heeft dus rol als facilitator. Ook draagt ze bij aan het ontwikkelen van het acquisitiepotentieel voor nieuwe vestigingen. Vanwege haar specifieke expertise alsmede haar kennis van de omgeving wenst zij ook een belangrijke rol in de communicatie te spelen.

Provincie Drenthe:

De provincie heeft als overheidsorgaan diverse belangen bij ontwikkeling van het ETP. Op basis van het programma Klimaat en Energie wil de provincie duurzaamheid en innovatie bevorderen en stimuleren dat het ETP een rol speelt in de duurzame energievoorziening van Drenthe. Dit sluit aan op economische programma's die tot doel hebben economische

structuurversterking te realiseren door uitbouw en concentratie van energiegerelateerde bedrijvigheid in Drenthe. Door koppeling van economie en energie wil de provincie een innovatieve en duurzame economische ontwikkeling tot stand te brengen. Haar rol laat zich omschrijven als die van stimulator, accelerator en facilitator (DEO).

De provincie heeft daarnaast een wettelijke taak als het gaat om milieuvergunningen. Via de Omgevingsvisie geeft de provincie mede richting aan de ruimtelijke ontwikkeling van het ETP en haar omgeving (o.a. landbouw, natuur, water).

Gemeente Midden Drenthe:

De ontwikkelingen op het ETP Midden-Drenthe dragen bij aan de lokale economie. Om deze reden wil de gemeente graag bedrijven faciliteren voor vestiging op het ETP Midden-Drenthe. De gemeente is primair verantwoordelijk voor de ruimtelijke ordening op en rondom het terrein. Het huidige bestemmingsplan heeft duidelijke vestigingseisen, welke moeten worden herzien om invulling van de visie over het ETP Midden-Drenthe in de toekomst vorm te kunnen geven. In een aantal gevallen heeft de gemeente wettelijke taken op het gebied van vergunningen en infrastructurele zaken. De gemeente zit voor een gering deel samen met Attero in een CV aangaande het grondbezit van ETP Midden Drenthe.

Voor de gemeente is een invulling van het terrein als goed functionerend ETP Midden-Drenthe van belang. Het college is bereid de gemeenteraad voorstellen te doen voor het verruimen van de planologische mogelijkheden. Een nieuw bestemmingsplan wordt voorbereid.

Stichting Energy Valley:

Heeft rol als aanjager en ondersteuner van projecten die de regionale economie versterken en is vanuit die optiek een belangrijke initiator. Vanwege haar netwerk is ze goed in staat om verbindingen te leggen tussen partijen en projecten zodat synergetische voordelen ontstaan. De vormende rol van EV in de richting van de overheden is mede bepalend in belangrijke subsidietrajecten, overheidsagenda's en regionale aandacht. Om diezelfde reden speelt ze een belangrijke rol op het gebied van acquisitie. Vanwege haar ervaring met de branding van Noord-Nederland als Energy Valley-gebied is ze goed in staat een rol te vervullen in de communicatiecampagne.

Waterschap Reest en Wieden:

Door de (na)zuivering van restwaterstromen vervult het waterschap een belangrijke ontzorgende functie. Door de afvoer en zuivering van proceswater van (toekomstige) vestigingen op het ETP-terrein geeft zij bovendien invulling aan een essentiële randvoorwaarde ten aanzien van nieuwe vestiging. Naast de rol van facilitator vervult het waterschap ook een rol als initiator b.v. als het gaat om nieuwe technieken van slibverwerking. Met name de nutriënten terugwinning en het verantwoord verwerken van zuiveringsslibben, belangrijke bron van energie en grondstoffen voor de toekomst, is met het aanhaken van het Waterschap als deskundige partij gezekerd.